

Redovisning av LUM

**Agera tillsammans föräldrar –
våldspreventivt samarbete mellan
Rinkeby-Kistas förebyggande
föräldraskapsstöd och grundskola,
ett utvärderingsprojekt**

**Järva stadsdelsförvaltning (tidigare
Rinkeby-Kista)**

Projektets namn Agera tillsammans föräldrar – våldspreventivt samarbete mellan Rinkeby-Kistas förebyggande föräldraskapsstöd och grundskola, ett utvärderingsprojekt
Beviljat belopp 500 000 kr
År 2023
Stadsdelsförvaltningens namn, avdelning/enhet Första linjens socialtjänst Järva, avdelning Individ och familj När ansökan gjordes: Enheten för förebyggande föräldraskapsstöd, avdelning Individ och familj, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Kontaktperson för projektet , namn, e-post, tfn Elinor Stjernsward, Strateg Stöd och prevention, elinor.stjernsward@stockholm.se , 08-50803220
Ansvarig avdelnings-/enhetschef , namn, befattning Enhetschef: Pernilla Takacs Avdelningschef: Abdi-Nur Isse ☒ Kryss i rutan intygar att projektet har genomförts enligt beslut om projektplan och budget. ☐ Kryss i rutan innebär att projektet inte har gjort av med samtliga beviljade medel. Följande summa ska betalas/har betalats tillbaka till Socialförvaltningen: _____ kr. Undertecknad av I Stockholm den 2024-02-27 _____ Abdi-Nur Isse Avdelningschef Individ och familj, Järva SDF

Ekonomisk redovisning

Rapporten ska avse beräknade intäkter och kostnader för projektperioden.

Intäkter

Beviljat belopp från socialnämnden	500 000 kr
Egen insats	Ange belopp här.
Övriga intäkter	Ange belopp här.
Summa	Ange belopp här.

Kostnader

Personalkostnader inkl. sociala avgifter	500 000 kr
Administrativa kostnader (möteslokaler, förtäring, telefon)	Ange belopp här.
Utbildningskostnader (föreläsare, material)	Ange belopp här.
Övriga kostnader	
Summa	500 000 kr

SAMMANFATTNING

Projektet syftar till att utvärdera och kvalitetssäkra föräldrträffarna i det våldspreventiva programmet Agera tillsammans som bedrivs i samarbete mellan stadsdelsförvaltningens enhet Stöd och prevention och de kommunala grundskolorna inom det tidigare stadsdelsområdet Rinkeby-Kista. Agera tillsammans är ett våldspreventivt program som riktar sig till barn i årskurs 4-5 och Agera tillsammans föräldrar riktar sig till deras föräldrar i form av tre föräldrträffar. Utvärderingens syfte är att få svar på frågan om Agera tillsammans föräldrar ger stöd i föräldraskapet utifrån ett våldspreventivt perspektiv. Detta då det tidigare saknats systematiskt insamlad kunskap om hur modellen tas emot av föräldrar och om det skapar förändringar i deras beteende och attityder.

Under projektets gång har två enkäter skapats i enkätverktyget esMaker. Utformningen av enkäterna har arbetats fram genom att titta på redan befintliga utvärderingsmodeller och utvärderingsfrågor från andra föräldrastödsprogram t ex via Stockholms stads plattform för föräldrastöd "Plusportalen" (Föräldraskap i Sverige, ABC med flera), organisationen MÅN (MVP) och Studieförbundet (Älskade barn). Vid starten av den första av Agera tillsammans föräldrträffar genomförs en enkät (förmätning) för att ta reda på vad föräldrarna har för förkunskaper, självskattade beteenden och åsikter om föräldraskap och att förebygga våld. I slutet av den tredje träffen görs en ytterligare en enkät (eftermätning) med samma frågor som vid förmätningen för att se om modellen har bidragit till förändrade åsikter och beteenden bland de deltagande föräldrarna. I eftermätningen har det lagts till två frågor för att ta reda på vad föräldrarna tycker om träffarna och deras önskan att prata mer med föräldrarådgivare.

Under hösten har Agera tillsammans föräldrar erbjudits till föräldrar vars barn har genomfört Agera tillsammans i skolan. Det resulterade i att föräldrar från fyra skolor deltog. 25 föräldrar svarade på förmätningen och 16 föräldrar svarade på eftermätningen. Resultaten visar på en viss förändring i föräldrarnas beteenden och kunskap efter genomförd utbildning. Eftermätningen visar att en högre andel av föräldrarna har haft positiva stunder med sitt barn under den senaste veckan, pratat med sina barn om Agera tillsammans och vet vilken hjälp de kan få i familjehuset jämfört med förmätningen. Eftermätningen visar att föräldrarna i hög utsträckning rekommenderar Agera tillsammans till andra föräldrar samt att några föräldrar önskar ytterligare kontakt med familjehuset.

Även om resultaten tyder på positiva förändringar har det inte varit tillräckligt många föräldrar med i utvärderingen av Agera tillsammans föräldrar för att kunna dra några slutsatser av resultatet. Det behöver tas i beaktande att det är ett lägre antal respondenter i eftermätningen jämfört med förmätningen varpå resultatet i procent för vissa frågor är högre men att det de facto är ett lägre antal svarande föräldrar. Fler föräldrar behöver ta del av föräldrträffarna och delta i utvärderingen för att vi ska kunna dra slutsatser kring om modellen ger stöd i föräldraskapet utifrån ett våldspreventivt perspektiv.

I syfte att erbjuda samtliga kommunala grundskolor i Järva ett likartat våldspreventivt arbete pågår just nu ett utvecklingsarbete mellan Järva stadsdelsförvaltning och utbildningsförvaltningen. Arbetet innefattar bland annat att alla elever på mellanstadiet ska genomföra Agera tillsammans (med nytt namn MVP mellanstadiet). I och med detta kommer elevernas föräldrar att erbjudas Agera tillsammans föräldrar (nytt namn MVP mellanstadiet föräldrar). Utifrån att fler föräldrar erbjuds Agera tillsammans föräldrar under 2024 och kommer förhoppningsvis således också fler föräldrar vara med och utvärdera programmet. Därefter kommer en ny analys att göras och eventuella revideringar av modellen till följd av det.

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Inledning	5
Projektets arbetssätt.....	6
Resultatredovisning.....	7
Jämställdhet	8
Slutsatser och förslag	9
Plan för vidare arbete framåt	10
Strategisk värde för staden som helhet	10
Bilagor	10

INLEDNING

Bakgrund

Sedan 2016 har Stockholms stad arbetat med etablerade våldsförebyggande universella insatser/program till elever i skolan. Det mest spridda är Mentors in Violence Prevention (MVP) för högstadiet. MVP ligger till grund för Agera Tillsammans som riktar sig till elever i mellanstadiet. Agera tillsammans har bytt namn till MVP Mellanstadiet men då det fortfarande har kallats Agera tillsammans under 2023 har vi valt att behålla detta namn i rapporten. Organisationen MÄN är ägare av programmen och samarbetar med socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen i spridningen av programmen i Stockholms stad.

Agera tillsammans föräldrar är en fristående modell som har arbetats fram av avdelning individ och familj i tidigare Rinkeby–Kista stadsdelsförvaltning (nuvarande Järva stadsdelsförvaltning) i samarbete med utbildningsförvaltningen. Agera tillsammans föräldrar bygger på ett utbildningsmaterial fördelat på tre träffar som riktar sig till föräldrar till barn som tar del av Agera tillsammans i skolan. Erfarenheter från att leda föräldrastödsprogram och kunskap från de program som familjehusen i Järva erbjuder har varit vägledande i framtagandet av modellen.

Agera tillsammans föräldrar ges i samarbete mellan grundskolans kurator och andra utsedda nyckelpersoner vid skolorna och föräldrarådgivarna i stadsdelen. Skolans personal bjuder in föräldrar och inleder träffarna medan föräldrarådgivarna planerar och genomför dem. Varje träff har ett tema: *Bli en aktiv åskådare*, *Varför används våld?* och *Normer och oskrivna regler*. Materialet är manusstyrt med ett upplägg som skapar engagemang och samtal mellan deltagande föräldrar. Idén är att jobba parallellt med flera målgrupper, föräldrar och barn samt personal som jobbar med dessa målgrupper. Samt att jobba med våldsförebyggande insatser som är riktade till hela befolkningen, universella insatser. Därmed är förhoppningen att man kan ändra synen på våld från att det är "normalt" till att det är det avvikande. Det leder till att fler människor är möjliga ingripare vid våld och att det därmed blir det svårare att utöva våld. Om samhället reagerar redan vid lindrigt våld leder det även till färre grova våldshändelser.

Tidigare har föräldrarnas synpunkter fångats upp via enkäter efter respektive träff, men det har främst rört själva materialet och ämne. Det har saknats systematiskt insamlad kunskap om hur modellen tas emot av föräldrarna och om det skapar förändringar i deras beteende och attityder utifrån ett våldspreventivt perspektiv.

Syfte

Syftet med projektet var att utveckla dialogen och undersöka effekterna av Agera tillsammans föräldrar. Med den kunskap som en utvärdering ger skapas en grund för att dessutom justera modellen för bästa måluppfyllelse.

Övergripande syfte är att utvärdera om det arbete som riktar sig till föräldrar i syfte att stärka föräldraskapet är till hjälp. Stadens socialtjänst behöver använda sig av modeller som ger effekt, och sluta med de arbetssätt som inte uppnår goda resultat. Ett viktigt steg är att kvalitetssäkra det våldspreventiva föräldraprogrammet som har dessa utmaningar i fokus.

Med en ny framtagen utvärdering önskade vi utvärdera Agera tillsammans föräldrar för att:

- Få vetskap om modellen når målen.

- Kunna utveckla modellen i syfte att öka måluppfyllelsen.

Mål

Målen för projektet, som skrivet i ansökan, var att:

1. Ta fram en design för utvärdering och utvärdera modellen
2. Justera och testa modellen utifrån resultaten av utvärderingen
3. Sprida en utvärderad modell tillsammans med en användarvänlig utvärderingsstruktur, till övriga stadsdelsförvaltningar

PROJEKTETS ARBETSSÄTT

Utformningen av enkäterna har arbetats fram genom att titta på redan befintliga utvärderingsmodeller och utvärderingsfrågor från andra föräldrastödsprogram t ex via Stockholms stads plattform för föräldrastöd "Plusportalen" (Föräldraskap i Sverige, ABC med flera), organisationen MÄN (MVP) och Studieförbundet (Älskade barn). Två forskare har involverats för att ge råd i framtagandet av enkäterna. Följande råd/aspekter framkom:

- *Använd ett enkelt språk*
- *översätt utvärderingsfrågorna till flertalet språk som är vanliga i området*
- *ge möjlighet att svara både på papper och digitalt*
- *använd flervalsfrågor istället för fritextalternativ*
- *gör gärna skalfrågor och använd bildstöd och "gubbar" som svarsalternativ*
- *gör en förmätning och eftermätning så att det går att se om resultatet förändrats efter genomgången kurs.*
- *formulera utvärderingsfrågor utifrån syftet med Agera tillsammans (vara en aktiv åskådare, ökade kunskaper om våld samt genus).*
- *inte för många frågor och för olika typer av frågor (som kan upplevas komplexa)*
- *ha gärna en referensgrupp eller fokusgrupp där mer kvalitativa utvärderingsfrågor kan diskuteras.*

Utifrån ovanstående råd har projektledare, föräldrarådgivare och utbildningsförvaltningens samordnare för våldsprevention utformat utvärderingsfrågorna. Utvärderingen har designats på ett enkelt sätt för att undvika missförstånd på grund av till exempel språkförbristningar.

Enkäten är utformad i enkätverktyget esMaker som är ett befintligt system för att skapa enkäter inom staden. Föräldrarna besvarar enkäten digitalt genom att scanna en QR-kod med sin mobiltelefon alternativt få en papperskopia med enkäten som de själva kan fylla i på plats. Föräldrarådgivaren får då föra in informationen i esMaker så att all statistik hamnar i systemet. Frågorna är i huvudsak skalfrågor där föräldrar kan trycka på ansikten med glada/ledsna gubbar på en sex-gradig skala. I eftermätningen används även bilder från föräldraträffarna som hänger ihop med frågeställningarna.

Förmätning

I början av första Agera tillsammans föräldraträff genomförs en första enkät för att ta reda på vad föräldrarna har för förkunskaper, beteenden och åsikter om föräldraskap och att förebygga våld. Frågorna handlar om:

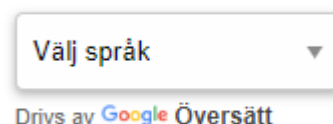
- Mamma/pappa/annan
- Vilken skola barnet går på
- Vad gör att föräldrarna kommer till träffarna
- Förälderns tidigare kännedom om Familjehusens verksamhet
- Föräldrarnas upplevelse av hur ofta de har positiva stunder med sitt barn
- Föräldrarnas åsikter om flickor och pojkars lika värde
- Hur föräldrarna upplever att de ingriper vid våld mellan barn
- Hur föräldrarna upplever att de påverkar barnets åsikter om våld
- Vilken tilltro som finns till skolpersonalens agerande mot våld
- Om föräldrarna pratat med barnet om sociala medier samt om Agera tillsammans

Eftermätning

I slutet av den tredje träffen görs en eftermätning med samma frågor som i förmätningen. I eftermätningen finns även två frågor om:

- Föräldrarna rekommenderar föräldraträffarna
- önskan att prata med föräldrarådgivare och vara med på bonusträff

Avseende att översätta enkäten till olika språk översatte man inledningsvis enkäten till de vanligaste språken i Järva via ett tolk- och översättningsföretag. Översättningarna gick dock inte att lägga in i esMaker eftersom att de inte hade de språken inlagda för införande av översättning, trots att vi kontaktade esMaker. Istället användes då att esMakers egna översättningsfunktion som översätter via Google översätt vilket visade sig fungera tillräckligt bra. De föräldrar som har anmält tolkbehov för föräldraträffarna får också hjälp av tolk.

RESULTATREDOVISNING

Under hösten har Agera tillsammans föräldrar erbjudits i fyra skolor där barn har tagit del av Agera tillsammans. 25 föräldrar har svarat på förmätningen och 16 föräldrar har svarat på eftermätningen.

Resultaten från förmätningen visar att de flesta föräldrarna kommer till föräldraträffen för att skolpersonalen bett dem att komma (46 %), för att de vill lära sig hur de kan förhindra våld (40 %) samt för att få information om skolans arbete mot våld (24 %).

Föräldrarna anser i eftermätningen att de i högre grad vet vilken hjälp de kan få i Familjehuset, där 95 % (15 st) svarar "väldigt mycket" eller "mycket" på detta jämfört med i förmätningen där 60 % (15 st) valt samma alternativ och där 36 % (9 st) svarat "vet ej".

På frågan "Jag har haft positiva stunder med mitt barn den senaste veckan" har resultaten ökat från att 64 % (26 st) svarat "väldigt mycket" på förmätningen medan 88 % (14 st) svarat detsamma på eftermätningen.

En fråga där resultatet inte har ändrats är frågan om föräldrarna "tycker att det är viktigt att pojkar och flickor har samma möjligheter när de växer upp tex samma intressen, kläder och regler". 80 % tycker att detta är väldigt viktigt i förmätningen och 81,2 % i eftermätningen. Utvärderingen ämnade också få svar på om det fanns svar som skulle förbli oförändrade under tidens gång och detta kan ses som ett exempel på en sådan fråga. Även på frågorna om föräldrarna "skulle ingripa/hjälpa till om sitt barn eller andra barn skojbråkar eller är elaka mot varandra" och "För mig är det viktigt att prata med mitt barn om vad som händer på sociala medier, tex Snap och Tiktok" svarar föräldrarna mycket lika i förmätningen och eftermätningen.

På frågan om föräldrarna pratar med sitt barn om att det är viktigt att försöka ingripa/hjälpa till när något annat barn blir utsatt för våld eller elakheter (kränkningar) sker en minskning där 80 % svarar "väldigt mycket" i förmätningen (20 st) och 75 % "väldigt mycket" (12 st) i eftermätningen.

Andelen som har pratat "väldigt mycket" eller "mycket" med sitt barn om Agera tillsammans i förmätningen ökar däremot och ligger på 84 % (21 st) medan svarsalternativen i eftermätningen uppgår till 94 % (15 st).

I eftermätningen finns det två frågor som inte förekommer i förmätningen. På frågan om föräldrarna kan rekommendera Agera tillsammans föräldrar till andra svarar 81 % (13 st) "väldigt mycket" och 12 % (2 st) "mycket". En person svarar en 4a vilket motsvarar "sådär". På frågan om föräldrarna vill prata mer med föräldrarådgivarna från familjehuset svarar 25 % (4 st) "Ja", 37 % (6 st) "Kanske" och 44 % (7 st) "Nej". Det fanns också möjlighet att anmäla sig till en Bonusträff vars syfte var att erbjuda samtliga föräldrar som vill fördjupa sig i temat att träffas igen för att prata med andra föräldrar som gått Agera tillsammans föräldrar. Tanken är att föräldrar från olika skolor återsamlas vid en bonusträff i slutet av varje termin. Vid bonusträffen, som ska ske på ett av familjehuset, kan föräldrarådgivarna ställa fördjupade utvärderingsfrågor till föräldrarna om deras kunskaper, beteenden och åsikter. På så sätt kan vi få en bild av om Agera tillsammans föräldraträffar bidrar till en förändring över tid (några månader). En annan fördel med att bjuda in till en bonusträff är att kunna länka ihop föräldraträffarna med familjehusets verksamhet så att information om kursverksamhet och annat föräldrastöd kan spridas. Ingen förälder anmälde sig till Bonusträffen under höstterminen.

JÄMSTÄLLDHET

Inbjudan till föräldraträffarna går ut från skolor till föräldrar i skolorna. Antalet som genomförde förmätningen var 13 mammor (53 %), tio pappor (40 %) och två personer som uppgav sig vara "annan vuxen". I eftermätningen var det 11 mammor (69 %), fyra pappor (25 %) och en annan vuxen. Detta betyder att det stora bortfallet mellan förmätningen och eftermätningen är bland papporna. Endast fyra pappor fullföljer minst två föräldraträffar medan bortfallet av mammorna bara är två stycken. Det har inte gjorts någon uppföljning kring varför föräldrar inte genomför samtliga föräldraträffar, men det är något som skulle kunna göras på kommande bonusträffar för att få klarhet i frågan.

SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

Svarsfrekvensen gör att vi kan uttala oss om utvärderingsmetoden, men att det är svårt att uttala oss om modellen Agera tillsammans.

Resultaten visar att större andel föräldrar vet vilken hjälp de kan få i Familjehuset efter att ha varit på föräldraträffarna. Att en större andel föräldrar pratat med sitt barn om Agera tillsammans efter föräldraträffarna och att en större andel föräldrar haft positiva stunder med sitt barn efter föräldraträffarna. Tre frågor är praktiskt taget oförändrade i för- och eftermätning och det kan bero på att träffarna inte berört dessa frågor tillräckligt eller att det är frågor där man inte låter sig påverkas i lika hög grad. Det finns också en fråga kring om man pratar med sitt barn om att ingripa när ett annat barn blir utsatt där det sker en minskning av andelen som svarar väldigt mycket. Detta kan bero på olika faktorer men en är att man har fått ökad kunskap om vikten av att ingripa vilket kan göra att man inser att man inte är så bra på att prata om det som man trodde under förmätningen. Man kan säga att den ökade kunskapen gör att man inser sina brister på ett annat sätt.

I samtal med de föräldrarådgivarna som har hållit i Agera tillsammans föräldrar framkommer det att föräldrarna har varit positiva till att fylla i enkäten. Det har inte varit något problem att fylla i enkäten via QR-kod och om någon haft problem med sin telefon har föräldrarna kunnat ta hjälp av en annan förälder eller lånat en föräldrarådgivarens telefon. Dock har det ibland framkommit svårigheter att fylla i enkäten innan första träffen eftersom att vissa föräldrar kommer sent till träffarna. I de fall de kommit väldigt sent har de fått fylla i enkäten efter första träffen vilket kan påverka svaren. Vissa föräldrar har inte kommit på första träffen utan på andra träffen och har då fått fylla i förmätningen innan andra träffen. Man hade först tänkt att skicka enkäten till föräldrarna inför träffen men utifrån att man sedan inte visste om de föräldrar som fyllt i enkäten skulle dyka upp på föräldraträffarna valde man att inte göra så. Det är också av vikt att kunna förklara enkäten för föräldrarna. Inför vårterminen är planen att starta 15 minuter efter utsatt tid för att ge möjlighet att komma lite sent och ändå hinna fylla i enkäten.

En annan slutsats från gruppen är att ändra vissa av frågorna i enkäten för att bättre få fatt i föräldrarnas agerande och inte bara inställning. "För mig är det viktigt att prata med mitt barn om vad som händer på sociala medier" ändras till "Jag pratar med mitt barn om vad som händer på sociala medier". Även "Skolpersonalen agerar när en elev utsätts för våld eller kränkningar" ändras till "Jag upplever att skolan jobbar mot våld och kränkningar i skolan" för att det är föräldrarnas information som fylls på kring skolans arbete och inte skolpersonalen som ändrar sitt agerande.

Vi reviderar också svarsalternativen där "1" har varit väldigt mycket till att "1" är "inte alls" och går i en stigande skala vilket känns mer logiskt. Vi tar också bort ett alternativ och får en 5-gradig skala istället då det i dagsläget känns oklart vad 2:an och 3:an symboliserar. Vi lägger också till text till varje smiley för att lättare förstå vad varje smiley motsvarar. Nedan bild på hur det såg ut innan ändringen (överst) och efter ändringen (underst).

PLAN FÖR VIDARE ARBETE FRAMÅT

Enkäterna har reviderats utifrån ovan nämnda slutsatser och första föräldrträffen sker i februari.

Agera tillsammans har bytt namn till MVP Mellanstadiet varpå även föräldramodulen får ett nytt namn; MVP Mellanstadiet föräldrar. MVP Mellanstadiet kommer att erbjudas alla mellanstadieskolor i Järva och således kommer alla föräldrar med elever som genomgått programmet erbjudas MVP Mellanstadiet föräldrar från och med 2024. Utvärderingen kommer att ingå i föräldramodulen på samma sätt som det har gjort under projektet, det vill säga med förmätning och eftermätning. Utifrån att fler föräldrar kommer att erbjudas metoden är förhoppningen att fler föräldrar deltar i utvärderingen och att resultatet blir mer tillförlitligt.

STRATEGISK VÄRDE FÖR STADEN SOM HELHET

I Järva genomgår eleverna även MVP på högstadiet i klass 7-8 och som en del av Järvas våldspreventiva satsning erbjuds alla föräldrar även en föräldrträff i samband med programmet. Genom att möjliggöra föräldrarna tre tillfällen under mellanstadiet att få veta mer om MVP skapar det också en större förståelse för det fortsatta MVP-arbete som pågår under högstadiet och en chans att lära sig mer om det man som elev lär sig i skolan. På detta sätt - genom att skolan börjar med barnen och vi utbildar föräldrarna – finns lärdomarna och det gemensamma språket i skolan och sen även i hemmet. När de sedan går MVP i högstadiet hålls det levande. På detta sätt bidrar vi tillsammans med att förändra språket även på hemmaplan och i samhället i stort.

Att skola och förebyggande socialtjänst samverkar våldspreventivt i en noga utarbetad och utvärderad modell ger förutsättningar för ett brett och hållbart arbete med att förebygga våld i tidig ålder, genom att föräldrarna ges kunskap och verktyg att hantera frågorna. Att en utvärderad modell kan spridas och utgöra ett verktyg i stadens arbete med att förebygga våld och minska att barn och unga dras in i kriminalitet är önskvärt. Därför är målet att sprida föräldramodulen av MVP Mellanstadiet/Agera tillsammans till de stadsdelar som är intresserade. Omkringliggande stadsförvaltningar har visat intresse för modellen. Vi har avvaktat med att sprida modellen utifrån att vi har velat utvärdera, analysera och utveckla modellen innan vi sprider den. Projektet har möjliggjort utvärderingen och nu återstår på vilket sätt och när vi ska sprida den. Det är av största vikt att säkerställa att föräldramodulen av MVP Mellanstadiet är effektiv och uppfyller målen vi önskar innan spridning.

BILAGOR

1. Ansökan
2. Resultat förmätning
3. Resultat eftermätning
4. Enkät förmätning (ursprungsversion)
5. Enkät eftermätning (ursprungsversion)

Bilagorna ligger som separata filer.